

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e189638/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

af Stænd til selv at regjere, bestemmes ved Lov en Regent, og et Regeringsråd underdanned af Kongen. Regentens Jus, alle Forretninger i Regeringsrådet."

Ordføreren: Det forekommer mig, at det var ganske naturligt, at Kongen selv bestemte Reglen for de her omhandlede Tilfælde; men det hedder i Paragraphen, at det bestemmes ved Lov en Regent, hvorefter det er sagt om, at Forlaget skal gaa ud fra Kongen.

Da ingen flere bemærkede Ordet, blev man til Afstemning, hvorved Udvalget § 10 antoges med 120 med 2 Stemmer.

Man gik derpaa over til § 11, hvorefter Afstemningstiden indledtes følgende:

39) **Skjæds Forslag:** "Alle Stimminger: „dog saa — Arvefølgen" opgaaer."

40) **Barfod's Forslag** (hvorefter Afstemningen under Nr. 23 antoges): at Regenten aflægges følgende Ed: „Ved Mit Hoved mig helligt og hjært er lever jeg af helte Danmarks Riges Grundlov."

41) **Udvalget:** Regenten aflægges den for Kongen foreskrevne Ed og udtaler, forsaavidt Regentens Ed, i Kongens Raad alle dennes Rettigheder; dog kan han ikke foreslaae Forandring af Arvefølgen."

Efterat Formanden havde bemærket, at Barfod's Forslag under Nr. 40 bortfaldt som Folge af Afstemningen over Nr. 23, og Skjæds Forslag under Nr. 39 var paa den i Regjaleret foreskrevne Maade blevet underkøbt, gav Formanden Ordet til

Schub: Udvalget indseer, at Regenten ikke kan foreslaae Forandring i Arvefølgen; derfor altsaa det Tilfælde indtraf, som dog kunde tænkes, at man foretog en Forandring i Arvefølgen i den Tid, man havde en Regent, da vilde det, som maatte var af største Betydning for Staten, uviligt kunne komme istand. Man er ved denne Bestemmelse villet gaaen ud fra Hensyn til den regierende Families Lære, idet man har antaget det naturlige, at den der kunde tilstredes; det er rigtig at træffe Garantier herimod, men det synes mig at være en Hællertæring, at en Forandring i saadanne Tilfælde altsaa ikke kan ske; man bør træffe Garantier med Midtvegen, og, som det forekommer mig, ligger der en selvstændig Garant dertil, at man forlanger i af Rigsforsamlingens Stemmer. Naar overbetydet den regierende Families Lære kommer i Strid med Høvels, da, uagtet man ganske vilde ikke tilstredes, troer jeg dog, at den man vilge for Høvels. Den ævte Ordreer har gjentagne Gange omtalt, navnlig ogsaa ved § 4, at det var onskeligt at have Bestemmelser, som i forekommende Tilfælde kunde forhindre revolutionære Forretninger; jeg troer, at Udvalget af denne Bestemmelse hører til det, som vil forhindre slige revolutionære Forretninger, thi seer man det af største Betydning at foretage en Forandring i Arvefølgen under en Regent, er det helt sandsynligt, at der indimellem vilde ske et Forsøg i denne Retning. Hvorfor skal man da ikke hellere have Bestemmelser, som indetvise Muligheden af en Forandring; hvorfor skal man hellere holde sig til den Eventualitet, at man, hvis Saadant indtraf, da kan gjere Revolution? Det samme, som er bemærket ved § 4, gjælder i denne Henseende ogsaa ved § 11, og jeg skal endnu kun tilføje, at den almindelige Stemning vilde være saameget imod at forrette Personer af Kongehuset, som ikke selv kunde varetage deres Lære, at selv om der ikke foretoges 2 Stemmer, vilde denne almindelige Stemning dog indetvise tilstræffelig Garant.

Grundlovs: Jeg vilde blot bemærke, at da det utvetykligt er fastsat, at Forlaget om Forandring i Arvefølgen skal ugaare fra Kongen, og det, forsaavidt jeg har mærket, er at forsaare saaledes, at et saadant Forslag under ingen Omstændighed kan lovmæssigt ugaare fra Rigsdagen, saa man jo ser, at det er at gjere et saadant Forslag, hvor nødvendigt det endog kunde være, altsaa umuligt, naar man betænker, at naar der ingen Konge er, som udtaler Magten, men kun en Regent, at da Forlaget heller ikke kunne komme fra ham, saa jeg ser rigtigst ikke, hvordan man, naar et andet Tilfælde ikke skal indtræde, kan gjere andet end foreslaae denne Stemmning af Paragraphen.

Ordføreren: Jeg skal blot gjere den Bemærkning, at mit Forandringstilbud gaaer ud paa, at Rigsforsamlingen ikke kan foreslaae

eller sammes i nogen Forandring i Regjeringen, en Bestemmelse, som findes i flere Grundlove.

Udvalget: Jeg troer dog, at det er ganske hensigtsmæssigt, at den Bestemmelse bliver saaledes i Paragraphen, som der indetvise, at der ikke under et Regentråd man af Regenten foreslaae Forandring i Arvefølgen, hvorefter vilde tillige vil blive Høvels, som den ævte Rigsforsamling for første Gang 4de Distrikt (Grundlovs) har bemærket, at eftersom Rigsdagen ikke saa lade Initiativet med Hensyn til en saadan Forandring, kan der i det Hele under Regentens Indsigelse ingen Forandring i Arvefølgen. Det er dog vist, at der under et Regentråd er foretaget Indsigelse til at saage over, at ikke den til Thronen arveberettigede Familie udtvædes fra denne, og det er ikke sandsynligt at indse, hvorefter der udtvædes under et saadant Forhold kan gjere sig mange og forskjellige Indsigelser i denne Henseende gjældende; der kan heller ikke være nogen paatrængende Nødvendighed i, at en saadan Forandring kunne foreslaae, i hvilken Anledning jeg endnu kun skal tilføje, at det følger af § 14 i Udvalget, at hvis der ved Regentens Indsigelse ingen Thronfølger kunne være, findes der paa den Maade, som det er bestemt, til Udnavnelse af en ny Konge. Der har iøvrigt været omtalt, at det i medfør af Regning kunne bestemmes ved § 11, at altsaa ingen Forandring af Grundloven kunne ske under et Regentråd; dette er vistnok mere, end det er onskeligt og naturligt, da, hvis Regentens Indsigelse i en meget lang Tid, saadanne Forandringer kunne findes hensigtsmæssige og nødvendige. De slige Grundlovsforandringer ere desuden paa en særegen Maade betragtede ved Bestemmelserne i Stemmingsparagraffen i Udvalget, og med Hensyn til dem kan det heller ikke vel tænkes, at de Næstkomende kunne gjere sig gjældende, som meget vel kunne tænkes mulige i Henseende til Arvefølgen. Jeg troer saaledes, at Udvalget har truffet det Rette ved den Bestemmelse, som er foreslaaet i § 11, og som Udvalget har tiltraadt.

Regentens: Det er vist ganske rigtig, at der kan være noget Betænkeligt ved at udtvæde den omhandlede Forfatning i Grundloven, idet, som den sidste ævte Taleer ogsaa har fremhævet, deres Wien kan adne for Intriguer under et Regentråd; men det er det, at det kan være betænkeligt at optage en Bestemmelse, et Andet er, at man lader hele Statsmagtens i en uproletig Gensid. Dette Tilfælde kan imidlertid tænkes, og forsaavidt det af den sidste ævte Taleer blev fremhævet, at der kunde ikke vel tænkes nogen Nødvendighed for, under et Regentråd at tage Bestemmelse om Forandring i Arvefølgen, vil jeg dog gjere opmærksom paa, at et Regentråd kan komme til at bestaa i meget lang Tid, og der kan altsaa i denne Tid indtræde saadanne Forandringer i den regierende Families Forhold, at en Forandring af Arvefølgen bliver nødvendig. Der kan vel ved Regentens Begyndelse være en Thronfølger, som er umyndig, men han kan dog, forsaavidt han naaer Vundlighedsalderen, og det Tilfælde kan paa flere Maader tænkes at indtræde, at uagtet det ikke har været nogen nær Udsigt ved Regentens Begyndelse til at en Forandring i Arvefølgen var nødvendig, kan denne Nødvendighed senere indtræde under Regentens Indsigelse. Det drejer sig om gjere det umuligt, at Staten under nogenforhold lovlig Form kan gjere nogen Forandring i Arvefølgen eller kan igjen faae en regierende Konge, tvinger man Staten til at faae ind paa en revolutionær Vej, og da man ved Grundloven kunne betragte sig for, at en saadan Indsigelse paa Lovlighedsens Gælder ikke i Fremtiden kunne ske, foreslaaer det mig at være Vilgt at lade denne Bestemmelse ugaare af Grundloven, hvor mange Vanskeligheder dette endog kunde medføre.

Ordføreren: Jeg anseer det først for min Pligt at gjere Forfamlingen opmærksom paa, hvorefter denne Paragraph vil paavirket ved den Afstemning, som ogsaa fandt Sted med Hensyn til det under Nr. 26 stillede Forslag; idet det nemlig er antaget, at Kongen kan nedlægge Skriftlig sin Ed i Statsraadet, hvorefter Udvalget ikke returner, end at denne Paragraph efter sin Afstemning, idet den ganske snarere sig til den foreskrevne § 5, saa medføre, at Rigsforsamlingen ligesom vil kunne nedlægge dem Skriftlig i Statsraadet, idet Paragraphen jo siger, at Rigsforsamlingen aflægges den for Kongen foreskrevne Ed. Dette var imidlertid blot en foreløbig Bemærkning for at antyde Grundten